

ΗΜΕΡΙΔΑ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΑΘΗΝΩΝ
ΚΕΝΤΡΟΝ ΕΡΕΥΝΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΚΑΙ ΛΑΤΙΝΙΚΗΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑΣ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

**Η ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ
ΤΩΝ ΚΛΑΣΙΚΩΝ ΓΡΑΜΜΑΤΩΝ
ΣΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ**

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ * ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2019

Η ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ
ΤΩΝ ΚΛΑΣΙΚΩΝ ΓΡΑΜΜΑΤΩΝ
ΣΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

ΗΜΕΡΙΔΑ ΤΗΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΑΘΗΝΩΝ

ΓΙΑ ΤΗΝ

ΠΡΟΑΓΩΓΗ ΚΑΙ ΕΝΙΣΧΥΣΗ

ΤΩΝ ΚΛΑΣΙΚΩΝ ΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΣΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Η ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ
ΤΩΝ ΚΛΑΣΙΚΩΝ ΓΡΑΜΜΑΤΩΝ
ΣΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

*Ἀναζητώντας
τὸ σχολικὸ παράδειγμα τοῦ 21ου αἰώνα*

ΚΕΝΤΡΟΝ ΕΡΕΥΝΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΚΑΙ ΛΑΤΙΝΙΚΗΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑΣ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ἀθήνα, 4 Δεκεμβρίου 2019

ΤΑ ΚΛΑΣΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ αποτέλεσαν βασικό άξονα στη συγκρότηση τοῦ σύγχρονου σχολείου σὲ ὅλο τὸν δυτικό κόσμο. Ἡ πραγματικότητα αὐτὴ ἄρχισε νὰ ἀντιστρέφεται διεθνῶς ἐδῶ καὶ κάποιες δεκαετίες καὶ ἡ θέση τῶν κλασικῶν γραμμάτων, δυστυχῶς, εἴτε περιθωριοποιεῖται εἴτε ὑποβαθμίζεται. Ἡ ἐλληνικὴ ἐκπαίδευση ἔχει μιὰ ιδιαίτερη σχέση μὲ τὰ κλασικὰ γράμματα ἀπὸ τὴν ἀπελευθέρωση τῆς πατρίδας μας καὶ ἐξῆς. Ἡ θέση τους ὡστόσο στὰ δημόσια ἐκπαιδευτήρια καὶ στὰ πρότυπα σχολεῖα δὲν ἦταν πάντοτε αὐτονόητη καὶ σὲ διάφορες περιόδους ἔχουν τεθεῖ ἐρωτήματα ποὺ ἀφοροῦν εἴτε τὸν τρόπο προσέγγισης τῶν κειμένων (ἀπὸ τὸ πρωτότυπο ἢ τὴ μετάφραση) εἴτε τὴ θέση τους καθ'αυτὴν στὶς σχολικὲς αἵθουσες (στὴν περίπτωση λ.χ. τῶν Λατινικῶν). Συχνὰ τὰ ἐρωτήματα αὐτὰ ἔχουν ἀρεὶ τὴ μορφή ἐντονων ἀντιπαραθέσεων μὲ σαφὴ πολιτικὸ προσανατολισμὸ καὶ σὲ ἐλάχιστες περιπτώσεις τὰ ἴδια αὐτὰ ἐρωτήματα ἔχουν ἀποτελέσει ἀφόρμηση γιὰ τὴν προβολὴ τεκμηριωμένων ἐπιχειρημάτων μὲ συγκεκριμένες καὶ καλὰ ἐπεξεργασμένες προτάσεις.

Ἡ Ἀκαδημία Ἀθηνῶν —καὶ εἰδικότερα τὸ Κέντρον Ἑρεῦνης τῆς Ἑλληνικῆς καὶ Λατινικῆς Γραμματείας (ΚΕΕΛΓ) σὲ συνεργασία μὲ τὸ Κέντρο Ἑλληνικῆς Γλώσσας (ΚΕΓ)— πρωτοστατώντας στὴν κινητοποίηση αὐτῇ γιὰ τὴν ἐνίσχυση τῶν κλασικῶν σπουδῶν ἀποφάσισε νὰ διοργανώσει ἡμερίδα μὲ θέμα: «Ἡ Διδασκαλία τῶν Κλασικῶν Γραμμάτων στὴν Ἑλληνικὴ Ἐκπαίδευση. Ἀναζητώντας τὸ Σχολικὸ Παράδειγμα τοῦ 21ου αἰῶνα» μὲ κύριον σκοπὸ ἀφενὸς νὰ προβληθεῖ ἡ ὑποβάθμιση τῶν ἀνθρωπιστικῶν γραμμάτων στὸν τόπο μας τὰ τελευταῖα χρόνια καὶ ἀφετέρου νὰ ὑποδειχθοῦν μέσα καὶ τρόποι ποὺ θὰ συμβάλουν στὴ δραστικὴ τόνωση τοῦ ἐνδιαφέροντος τοῦ κοινοῦ, καὶ ἰδίως τῶν μαθητῶν καὶ σπουδαστῶν, γιὰ τὸ ζήτημα αὐτὸ καὶ ἐνδεχομένως στὴν ἄμεση λήψη ἀποτελεσματικῶν μέτρων ἀπὸ τὴν πολιτεία πρὸς τὴν κατεύθυνση αὐτή.

Στὴν προαναφερθεῖσα ἡμερίδα μετέχουν ἔγκριτοι κλασικοὶ φιλόλογοι καὶ καταξιωμένοι ἐκπαιδευτικοὶ ποὺ θὰ προβοῦν σὲ συγκεκριμένες προτάσεις γιὰ τὴν ἀνύψωση τοῦ ἐπιπέδου διδασκαλίας τῶν Ἀρχαίων Ἑλληνικῶν καὶ τῶν Λατινικῶν στὸ Γυμνάσιο καὶ στὸ Λύκειο —εἰδικότερα ὡς πρὸς τὸ φλέγον θέμα τῶν διδακτικῶν ἐγχειριδίων, τὸ κρίσιμο ζήτημα τῶν βέλτιστων διδακτικῶν μεθόδων καὶ τὸ πρόβλημα, τὸ σχετικὸ μὲ τὴ δημιουργικὴ καὶ γόνιμη ἐπιμόρφωση τῶν φιλόλογων καθηγητῶν— ἀλλὰ καὶ γιὰ τὴν ἀναθεώρηση καὶ ἀνανέωση τῶν προγραμμάτων σπουδῶν στὰ Τμήματα Φιλολογίας τῶν ἐλληνικῶν πανεπιστημίων.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΗΜΕΡΙΔΑΣ

- 10:00 Κήρυξη Ἑργασιῶν
ἀπὸ τὴν Α.Ε. τὸν Πρόεδρο τῆς Δημοκρατίας
κύριο Προκόπιο Παυλόπουλο.
- 10:15-10:30 Χαιρετισμοί
Νίκη Κεραμέως, Ὑπουργὸς Παιδείας καὶ
Θρησκευμάτων.
Ἀναστασία Γκίκα, Γενικὴ Γραμματέας Πρω-
τοβάθμιας, Δευτεροβάθμιας Ἐκπαίδευσης καὶ
Εἰδικῆς Ἀγωγῆς.
Ἀπόστολος Δημητρόπουλος, Γενικὸς Γραμ-
ματέας Ἀνώτατης Ἐκπαίδευσης.
- 10:30-10:45 Ἀντώνιος Ρεγκάκος, Ἀκαδημαϊκός, Ἐπό-
πτης τοῦ Κέντρου Ἑρεύνης τῆς Ἑλληνικῆς
καὶ Λατινικῆς Γραμματείας. Καθηγητὴς τῆς
Ἀρχαίας Ἑλληνικῆς Φιλολογίας, Ἀριστοτέ-
λειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης.
*Γενικὴ Εἰσαγωγή καὶ Κύριοι Ἀξονες Προ-
βληματισμοῦ.*

ΠΡΩΤΗ ΣΥΝΕΔΡΙΑ

Κλασικὰ Γράμματα καὶ Ἑλληνικὴ Ἐκπαίδευση

Παρελθόν, Παρὸν καὶ Μέλλον

Πρόεδρος: Ἀντώνιος Ρεγκάκος

- 10:45-11:00 Θεόδωρος Παπαγγελῆς, Ἀκαδημαϊκός, Πρόεδρος τοῦ Κέντρου Ἑρεῦνης τῆς Ἑλληνικῆς καὶ Λατινικῆς Γραμματείας, Καθηγητῆς τῆς Λατινικῆς Φιλολογίας, Ἀριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης.
Ἑλληνοελληνικὴ Ἀρχαιότητα. Τελικά, θὰ Ἐπιτρέψουμε τὴν Κατοχύρωση μιᾶς Ἀνιστόρητης Πλάνης;
- 11:00-11:15 Ἀμφιλόχιος Παπαθωμάς, Καθηγητῆς τῆς Ἀρχαίας Ἑλληνικῆς Φιλολογίας, Ἐθνικὸ καὶ Καποδιστριακὸ Πανεπιστήμιο Ἀθηνῶν.
Δύο Σημαντικοὶ Πολιτισμοὶ τῆς Ἀρχαίας καὶ τῆς Μεσαιωνικῆς Εὐρώπης. Ἀξίζει τὸν Κόπο ἢ Ἀδιαμεσολάβητη Πρόσβαση στὰ Κείμενά τους;
- 11:15-11:30 Εὐάγγελος Ἀλεξίου, Καθηγητῆς τῆς Ἀρχαίας Ἑλληνικῆς Φιλολογίας, Ἀριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης.
Τὰ Παρεξηγημένα Ἀρχαῖα Ἑλληνικά καὶ ἡ

*Μέση Ἑκπαίδευση. Ἡ Ἀναγκαιότητα ἐνὸς
Σύγχρονου Διαλεκτικοῦ Ἀνθρωπισμοῦ.*

11:30-11:45 *Τασούλα Καραγεωργίου, δ.φ., Πρόεδρος τῆς
ΠΕΦ.*

*Ἡ Ἀπομάκρυνση τοῦ Ἑλληνικοῦ Σχολείου ἀπὸ
τὰ Κλασικὰ Γράμματα. Ἐλλειμμα Παιδείας
καὶ Ἐρήμωση τοῦ Γλωσσικοῦ μας Βιότοπου.*

11:45-12:00 *Διὰ λ ε ι μ μ α*

ΔΕΥΤΕΡΗ ΣΥΝΕΔΡΙΑ

*Ἡ Διδασκαλία τῶν Κλασικῶν Γραμμάτων
στὸ Ἑλληνικὸ Σχολεῖο*

Πρόεδρος: Θεόδωρος Παπαγγελής

12:00-12:15 *Δημήτριος Καραδήμας, Ἀναπληρωτῆς Κα-
θηγητῆς τῆς Ἀρχαίας Ἑλληνικῆς Φιλολογίας,
Ἐθνικὸ καὶ Καποδιστριακὸ Πανεπιστήμιο
Ἀθηνῶν.*

*Ἀπὸ τὰ Ἀναλυτικὰ Προγράμματα στὴ Σχο-
λική Τάξη. Ἡ Σημερινή Περιπέτεια τῶν Ἀρ-
χαίων Ἑλληνικῶν.*

12:15-12:30 *Ἀνδρέας Γ. Μαρκαντωνᾶτος, Καθηγητῆς
τῆς Ἀρχαίας Ἑλληνικῆς Φιλολογίας, Πανε-
πιστήμιο Πελοποννήσου.*

Ἡ Διδασκαλία τῆς Ἀττικῆς Διαλέκτου στὸ

Γυμνάσιο. Μιά Τραυματική Έμπειρία για Διδάσκοντες και Διδασκομένους.

12:30-12:45 **Ἀντώνης Μαστραπάς**, δ.φ., Γενικός Γραμματέας τῆς ΠΕΦ.

Ἡ Ἀρχαία Ἑλληνική καὶ Ρωμαϊκὴ Ἱστορία στὴ Δευτεροβάθμια Ἐκπαίδευση.

12:45-13:00 **Ἀναστάσιος Στέφος**, δ.φ., Ἐπίτιμος Πρόεδρος τῆς ΠΕΦ.

Τὰ Ἀρχαῖα Ἑλληνικά στὸ Γυμνάσιο.

13:00-13:15 **Χρῆστος Τσαγγάλης**, Καθηγητὴς τῆς Ἀρχαίας Ἑλληνικῆς Φιλολογίας, Ἀριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης.

Ἡ Ἀναβάθμιση τῶν Κλασικῶν Γραμμάτων στὴ Δευτεροβάθμια Ἐκπαίδευση. Διαπιστώσεις καὶ Προτάσεις.

ΤΡΙΤΗ ΣΥΝΕΔΡΙΑ

Προτάσεις καὶ Προοπτικές

Πρόεδρος: **Ἀνδρέας Γ. Μαρκαντωνᾶτος**

13:15-13:30 **Γιώργης Γιατρομανωλάκης**, Ὁμότιμος Καθηγητὴς τῆς Ἀρχαίας Ἑλληνικῆς Φιλολογίας, Ἐθνικὸ καὶ Καποδιστριακὸ Πανεπιστήμιο Ἀθηνῶν.

Καλύτερα Λίγοι καὶ Καλοί.

*Η ΠΡΟΤΑΣΗ ΤΟΥ ΚΕΝΤΡΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ
ΓΙΑ ΤΗ ΣΧΟΛΙΚΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΑΣ
ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ ΚΑΙ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑΣ*

13:30-13:45 ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ

*Ἰωάννης Καζάκης, Ὁμότιμος Καθηγητὴς
τῆς Ἀρχαίας Ἑλληνικῆς Φιλολογίας, Ἀριστο-
τέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Πρόεδρος
τοῦ Κέντρου Ἑλληνικῆς Γλώσσας.*

*Οἱ Ψηφιακοὶ Πόροι τοῦ Κέντρου Ἑλληνικῆς
Γλώσσας καὶ ἡ Νεωτερικὴ Λογικὴ τους.*

13:45-14:00 ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

*Δημήτριος Κουτσογιάννης, Καθηγητὴς τῆς
Ἑκπαιδευτικῆς Γλωσσολογίας, Ἀριστοτέλειο
Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης.*

*Ψηλαφώντας τὸ Ἐναλλακτικὸ Σχολικὸ Πα-
ράδειγμα τοῦ Μέλλοντος.*

14:00-14:30 ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟ: Ἡ Ἐφαρμογή.

14:00-14:15 *Ἀναστάσιος Μάτος, Συντονιστὴς Ἑκπαιδευ-
τικοῦ Ἔργου ΠΕ02 – ΠΕΚΕΣ Θεσσαλίας.*

*Φιλολογοὶ ποὺ συμμετέχουν σὲ Ψηφιακὲς Κοι-
νότητες καὶ συνεργάζονται δημιουργώντας δι-
δακτικὸ ὕλικὸ γιὰ τὰ Ἀρχαῖα Ἑλληνικά. Ἐμπει-
ρίες καὶ Συμπεράσματα.*

- 14:15-14:30 Βασίλειος Μπετσάκος, Καθηγητής στὸ 2ο Πειραματικὸ Σχολεῖο Θεσσαλονίκης, Διδάσκων στὸ Ἑλληνικὸ Ἀνοικτὸ Πανεπιστήμιο. *Τὸ ΚΕΓ στὴ Σχολικὴ Πράξη, στὸ Πληκτρολόγιο τοῦ Μεταφραστῆ, καὶ σὲ μιὰ Ὁμαδοσυνεργατικὴ Συνάντηση τοῦ ΕΑΠ.*
- 14:30-14:45 Διάλειμμα

ΣΤΡΟΓΓΥΛΗ ΤΡΑΠΕΖΑ

Πρὸς μία σύγκλιση ἀπόψεων

Συντονιστές:

Γιώργης Γιατρομανωλάκης

καὶ

Ἰωάννης Καζάζης

Ὁμιλητὲς καὶ Κοινό

- 15:30 Πέρασ Ἡμερίδας

Τὸ ἔντυπο εἶναι εὐγενικὴ προσφορά
τῶν ἐκδόσεων Gutenberg.

Σχεδιασμός-ἐπιμέλεια: *Γιάννης Μαμάης*